

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudkyní JUDr. Janou Kubenovou ve věci

žalobců:

- a) M. S., státní příslušnost
 - b) nezl. A. S., bez státní příslušnosti
 - c) nezl. M. A. S., bez státní příslušnosti,
všichni bytem
- zastoupení advokátem Mgr. Vratislavem Tauberem
sídlem náměstí 28. října, 602 00 Brno

proti

žalovanému:

Ministerstvo vnitra ČR, odbor azylové a migrační politiky
sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 4. 2019, č. j. OAM-322/ZA-ZA04-ZA04-PD1-2015, a o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 4. 2019, č. j. OAM-790/ZA-ZA04-ZA04-PD1-2015,

takto:

- I. Žaloby **s e z a m í t a j í**.
- II. Žádnému z účastníků **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

1. Žalobami ze dne 23. 4. 2018, doručenými téhož dne krajskému soudu, se žalobci domáhali zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 4. 2019, č. j. OAM-322/ZA-ZA04-ZA04-PD1-2015, a rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 4. 2019, č. j. OAM-790/ZA-ZA04-ZA04-PD1-2015 (dále též „napadená rozhodnutí“), jimiž bylo rozhodnuto, že se podle § 53a odst. 4 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), doplňková ochrana neprodlužuje.
2. Žaloby vedené u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 41 Az 18/2019 (proti rozhodnutí ze dne 15. 4. 2019, č. j. OAM-322/ZA-ZA04-ZA04-PD1-2015) a 41 Az 17/2019 (proti rozhodnutí ze dne 15. 4. 2019, č. j. OAM-790/ZA-ZA04-ZA04-PD1-2015) byly usnesením ze dne 15. 10. 2019, č. j. 41 Az 18/2019-36, spojeny ke společnému projednání pod sp. zn. 41 Az 18/2019, neboť po skutkové i právní otázce je argumentace žalobců i žalovaného založena na týchž důvodech.
3. Žalovaný v napadených rozhodnutích uvedl, že v případě žalobců došlo k takové zásadní změně jejich osobní situace, která vylučuje prodloužení doby platnosti jejich doplňkové ochrany za účelem sloučení rodiny, neboť se žalobci již nenachází v postavení rodinných příslušníků osoby požívající na území České republiky doplňkové ochrany, a to z důvodu, že bývalému manželovi žalobkyně a) a otci nezl. žalobců doplňková ochrana nebyla prodloužena. Žalovaný se tak dále zabýval novými skutečnostmi, které by podle žalobkyně a) mohly odůvodňovat udělení doplňkové ochrany z jiného důvodu, než pro který byla tato ochrana přiznána.
4. Pokud šlo o tvrzení žalobkyně a) o své a nezl. žalobců rozdílné státní příslušnosti, že by z tohoto důvodu mohlo dojít k jejich odloučení, zabýval se žalovaný určení státní příslušnosti dětí rodičů s odlišnou státní příslušností. Žalobkyně a) je občankou, její bývalý manžel a otec nezl. žalobců je občanem Podle zákona o státním občanství, čl. 11, v případě, že má v době narození dítěte jeden z jeho rodičů státní občanství a druhý rodič je cizím státním příslušníkem, je státní občanství dítěte určeno na základě písemného souhlasu obou rodičů. Žalobkyně a) opakovaně výslovně uváděla, že žádnou dohodu se svým bývalým manželem v tomto směru neučinila a nepřeje si, aby její děti arménské občanství získaly. Žalovaný tak dospěl k závěru, že nezl. žalobci narozením arménské občanství nezískali.
5. Co se týče nabývání ruského občanství, žalovaný poukázal na federální zákon o státním občanství Podle jeho hlavy II, čl. 12, odst. 1 písm. a) dítě občanství nabývá narozením, pokud v den narození dítěte oba jeho rodiče nebo jeho jediný rodič mají občanství, a to bez ohledu na místo narození dítěte. Dle žalovaného tuto podmínku nezl. žalobci nesplňují z důvodu odlišnosti státního občanství svých rodičů. Podle Informace Ministerstva zahraničních věcí ČR ze dne 17. 12. 2018, kterou si žalovaný zajistil přímo v souvislosti s případem žalobců, lze v jejich případě aplikovat čl. 12 písm. c), dle kterého dítě nabývá státní občanství narozením v případě, kdy jeden z rodičů má státní občanství a druhý rodič je státním občanem cizího státu, pokud se dítě narodilo na území nebo pokud by se jinak stalo osobou bez státní příslušnosti. Další podmínkou získání občanství je prokázání, že dítě nezískalo automaticky občanství státu, ve kterém bylo narozeno na základě práva *ius soli*. Dle žalovaného tuto podmínku získání ruského občanství nezl. žalobci splňují, jelikož česká právní úprava nabývání státního občanství narozením není koncipována na základě práva *ius soli*, nezl. žalobci nejsou občani České republiky. Tvrzení žalobkyně a) o jejím oddělení od nezl. žalobců z důvodu

odlišné státní příslušnosti nelze ve vztahu k žádosti o prodloužení doplňkové ochrany považovat za skutečnost, která by zakládala možnost vzniku vážné újmy žalobcům. Žalovaný má za to, že záleží pouze na žalované, kdy bude nezl. žalobcům i fakticky uděleno občanství.

6. Případné vycestování žalobců po posouzení informací o zemi původu a skutečnostech sdělených žalobkyní a) nepředstavuje ani rozpor s mezinárodními závazky České republiky, neboť vycestováním žalobkyně a) a nezl. žalobců nemůže dojít k jejich odloučení z důvodu jejich odlišné státní příslušnosti. Vzhledem k délce pobytu žalobců a nízkému věku nezl. žalobců má žalovaný za to, že žalobci na území České republiky nenavázali takové trvalé vazby, jejichž přetrháním by skutečně mohlo dojít k porušení mezinárodních závazků České republiky. Integrace do ruské společnosti nebude představovat pro žalobce nebezpečí vážné újmy, neboť v žijí příbuzní žalobkyně a).
7. K otázce zásahu do soukromého života žalobců v důsledku neudělení mezinárodní ochrany poukázal žalovaný na judikaturu Nejvyššího správního soudu (viz např. rozhodnutí ze dne 29. 2. 2012, č. j. 2 Azs 38/2011-47, ze dne 17. 9. 2010, č. j. 2 Azs 14/2010-96, nebo ze dne 11. 6. 2009, č. j. 9 Azs 5/2009-65), ve které soud dospěl k závěru, že mezinárodní závazky (zejména pak čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod) neukládají státu všeobecnou povinnost respektovat volbu osob ohledně země jejich společného pobytu, nebo snad napomáhat rozvíjení vztahů mezi nimi. Zda dojde k zásahu do soukromého a rodinného života, je řešeno zejména v řízení o správním vyhoštění dle zákona o pobytu cizinců, a nikoli v řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany v režimu zákona o azylu (viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 5. 2016, č. j. 5 Azs 29/2016-19). Má-li pak zásah do soukromého a rodinného života odůvodnit udělení doplňkové ochrany, musí jít o „případ, kdy si stěžovatel vytvořil na území ČR takové rodinné či případné osobní vazby, že by nepřiměřeným zásahem do tohoto rodinného či soukromého života byla již nutnost pouhého vycestování z území ČR“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 11. 2008, č. j. 5 Azs 46/2008-71).
8. Žalovaný dodal, že pokud žalobci chtějí nadále pobývat na území České republiky, můžou si svůj pobyt zde zajistit prostřednictvím institutů zákona o pobytu cizinců. V takovém případě je možné i dále realizovat přímý kontakt nezletilých se svým otcem či v něm pokračovat po ukončení otcova trestu. Za závažnou překážku nelze dle žalovaného považovat ani skutečnost, že by např. nezl. žalobci museli dočasně opustit území České republiky. Po tuto dobu můžou s otcem udržovat nepřímý styk (např. prostřednictvím mobilního telefonu, elektronické pošty, komunikace přes Skype, Facebook). Žalobkyně a) navíc uvedla, že od září roku 2018 nejsou nezl. žalobci se svým otcem v žádném kontaktu, žalobkyně a) si to nepřejí.
9. Žalobci namítají, že žalovaný nesprávně posoudil skutkový stav, neboť mají za to, že v jejich případě jsou splněny podmínky pro udělení doplňkové ochrany. Konkrétně v případě nezl. žalobců nadále trvá jejich závislost na otcích, a to jak sociální a emocionální, tak především materiální, jelikož otec nadále přispívá na jejich výživu. Na této skutečnosti nic nemění to, že od září roku 2018 došlo k dočasnému přerušení osobního kontaktu, neboť v brzké době lze očekávat propuštění otce nezl. žalobců z vězení. Vycestováním žalobců by tak došlo k porušení mezinárodního závazku České republiky a byla by způsobena újma nebo by

vznikla hrozba nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14 a odst. 1 a 2 písm. d) zákona o azylu. Tou je především porušení Úmluvy o právech dítěte, která mj. v čl. 3 říká, že „*Zájem dítěte musí být předním hlediskem při jakékoliv činnosti týkající se dětí, ať už uskutečňované veřejnými nebo soukromými zařízeními sociální péče, správními nebo zákonodárnými orgány*“. Možnost kontaktu nezl. žalobců s otcem je v jejich zájmu. Dále by pak nuceným vycestováním došlo k porušení Evropské úmluvy o lidských právech, kde v čl. 8 odst. 1 je zakotveno právo na respektování rodinného a soukromého života. Veškerý rodinný i soukromý život mají nezl. žalobci od jejich narození v České republice. Přesídlení do země původu jejich matky by pro ně znamenala radikální změnu prostředí.

10. Dále žalobci nesouhlasí s tvrzením žalovaného, že záleží pouze na žalobkyni a), zda nezl. žalobci, kteří jsou bez státní příslušnosti, získají občanství O státním občanství mohou rozhodovat pouze příslušné úřady a není tak vůbec jisté, zda by nezl. žalobcům bylo umožněno vstoupit na území jiného státu. Je tak nutné vzít v úvahu, že žalobci nemají jistou alternativu ke společnému pobytu na území České republiky, tedy pokud by byli nuceni vycestovat, není jisté, zda by se našla země, ve které by mohli žít ve stavu sloučené rodiny.
11. S ohledem na uvedené žalobci navrhuji, aby krajský soud zrušil napadená rozhodnutí a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.
12. Žalovaný ve vyjádření k žalobě odkázal na obsah správního spisu, zopakoval argumenty k neudělení doplňkové ochrany žalobcům a navrhl, aby krajský soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.
13. V replice k vyjádření žalovaného žalobci zopakovali stěžejní argumenty žalob a zdůraznili, že by v současné době došlo ke krátkodobému přerušení kontaktu nezl. žalobců s jejich otcem, jakmile dojde k otcovu propuštění, bude tento kontakt moci být obnoven, k čemuž by nemohlo dojít, kdyby nezl. žalobcům nebyla doplňková ochrana udělena.
14. Žalobci dále poukazují na rozpor ve vyjádření žalovaného, který tvrdí že nezl. žalobci by měli mít občanství, když v napadených rozhodnutích je uvedeno pouze, že by nej nezl. žalobci měli být schopni získat. Spekulace žalovaného o tom, že by nezl. žalobci měli splňovat podmínky pro jeho udělení, nic nemění na tom, že v současné době jsou osobami bez státního občanství a nebude-li jim udělena doplňková ochrana, je jejich osud nejistý, neboť nemají alternativu k pobytu v České republice a mohlo by dokonce dojít k odloučení nejen od jejich otce, ale i matky.

Posouzení věci krajským soudem

15. Krajský soud v první řadě zkoumal, zda byly splněny podmínky řízení, přičemž v této souvislosti shledal, že žaloba byla podána osobou oprávněnou (§ 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s. ř. s.“), ve lhůtě stanovené ust. § 32 odst. 1 zákona o azylu, a rovněž se jedná o žalobu přípustnou.

16. Soud ve věci rozhodl v souladu s ust. § 51 odst. 1 s. ř. s. bez nařízení ústního jednání, neboť účastníci řízení s tímto postupem souhlasili (nevyjádřili svůj výslovný nesouhlas s tímto postupem) a krajský soud nepovažoval ústní projednání věci za nezbytné.
17. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.) podle skutkového a právního stavu zjištěného s přihlédnutím k čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013, o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (tzv. procedurální směrnice) a dospěl k závěru, že žaloba **není důvodná**.
18. Žalobcům byla udělena doplňková ochrana podle § 14b zákona o azylu na dobu 24 měsíců, rozhodnutím žalovaného ze dne 8. 1. 2016, č. j. OAM-322/ZA-ZA04-ZA042015 [v případě žalobců a) a b)], a rozhodnutím ze dne 8. 1. 2016, č. j. OAM-790/YA/YA04/YA04/2015 [v případě žalobce c)]. K udělení doplňkové ochrany bylo přistoupeno za účelem sloučení rodiny rodinného příslušného osoby požívající doplňkové ochrany, jímž v daném případě byl otec nezletilých žalobců b) a c) a manžel (dnes již bývalý) žalobkyně a) – A. S., st. přísl. Žalovaný dospěl k závěru, že by vycestování nezletilých žalobců b) a c) mělo nepříznivý dopad na jejich osobní i rodinný život, s ohledem na jejich nízký věk a úplnou materiální, sociální i emocionální závislost na otci. Stejný závěr učinil žalovaný v případě žalobkyně a), že by mělo její vycestování nepříznivý dopad na jejich osobní i rodinný život.
19. Následně dne 1. 11. 2017 podala žalobkyně a) jménem svým i jménem nezl. žalobců žádost o prodloužení doplňkové ochrany. V žádosti uvedla, že důvody pro udělení doplňkové ochrany za účelem sloučení rodiny jsou i nadále dány. Otec nezl. žalobců je stále držitelem doplňkové ochrany a nezměnila se ani materiální, sociální a emocionální závislost synů na otci a žalobkyni. Ačkoliv je otec nezl. žalobců v současné době ve vězení, udržuje se syny pravidelný kontakt. Dle žalobkyně a) neprodloužení doplňkové ochrany by vedlo k povinnosti žalobců opustit území, což by znamenalo rozpor s mezinárodními závazky České republiky, zejména povinnost respektovat právo na soukromý a rodinný život vyplývající z čl. 8 Evropské úmluvy o občanských a politických právech, jakož i povinnosti respektovat nejlepší zájem dítěte podle čl. 3 odst. 1 Úmluvy OSN o právech dítěte. Nezl. žalobci v České republice navštěvují školku a mají zde veškeré vazby. Na závěr dodala, že ona a nezl. žalobci mají rozdílnou státní příslušnost, tudíž by v případě nutnosti vycestování došlo k jejich odloučení. K tomu poukázala na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 1. 2012, č. j. 6 Azs 35/2011-47.
20. Při pohovoru k žádosti o prodloužení doplňkové ochrany dne 18. 1. 2018 žalobkyně a) dále sdělila, že nezletilí žalobci b) a c) nejsou občany, jen jejich otec je arménským občanem a kdysi uvedl, že i nezl. žalobci mají arménskou státní příslušnost, na žádném úřadě však vedeni nejsou. občanství by žalobkyně a) nezl. žalobcům zajistit nemohla, neboť jako držitelka doplňkové ochrany nesmí kontaktovat svou ambasádu. Žalovanému také žalobkyně a) potvrdila, že nezl. rozumí, komunikují pouze česky. Uvedla, že by ráda nezl. žalobcům ukázala, pokud by však vycestovali, nebyli by vpuštěni zpět. V žalobkyně a) žít nechce. Žalobkyně a) je v organizaci, s nezl. žalobci navštěvují kostel, chodí na vycházky, na koupaliště atd. a sama chodí na jazykový kurz.

21. V rozhodnutích ze dne 28. 3. 2018, č. j. OAM-3225/ZA-ZA04-ZA04-PD1-2015 a ze dne 28. 3. 2018, č. j. OAM-790/ZA-ZA04-ZA04-PD1-2015 (dále jen „rozhodnutí ze dne 28. 3. 2018“), žalovaný dospěl k závěru, že v případě žalobců došlo k zásadním a trvalým změnám ve vztahu k prezentovaným důvodům žalobců, že udělení mezinárodní ochrany již v jejich případě není zapotřebí a nelze dobu její platnosti prodloužit. Konstatoval, že žalobcům byla doplňková ochrana udělena za účelem sloučení rodiny, jelikož držitelem doplňkové ochrany byl v dané době otec nezl. žalobců a manžel (nyní již bývalý) žalobkyně a). Žalovaný zjistil, že rozhodnutím ze dne 16. 2. 2018, č. j. OAM-371/ZA-ZA15-ZA18-PD2-2013, nebyla otci nezl. žalobců a bývalému manželovi žalobkyně a) doplňková ochrana prodloužena. Proti tomuto rozhodnutí podal otec nezl. žalobců žalobu ke Krajskému soudu v Brně, který ji svým rozsudkem ze dne 9. 8. 2018, č. j. 41 Az 2/2018-21, zamítl. Proti rozsudku si následně podal kasační stížnost, kterou Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 27. 3. 2019, č. j. 6 Azs 315/2018-46, taktéž zamítl. Tato skutečnost tak dle žalovaného vylučuje prodloužení doby platnosti doplňkové ochrany žalobcům za účelem sloučení rodiny, neboť se již nenacházejí v postavení rodinných příslušníků osoby požívající na území České republiky doplňkové ochrany, a proto žalovaný nepovažoval za nezbytné posuzovat materiální, sociální a emocionální závislost nezletilých žalobců na svém otci.
22. K tvrzení žalobkyně a) stran rozdílné příslušnosti žalovaný uvedl, že se seznámil s právní normou upravující občanství, s Federálním zákonem o státním občanství, Dle Hlavy II, čl. 12 nabývá dítě občanství narozením, pokud v den narození dítěte jeho oba rodiče nebo jeho jediný rodič mají občanství, a to bez ohledu na místo narození dítěte. Nezl. žalobci tak dle žalovaného splňují podmínku k udělení ruského občanství a záleží pouze na žalobkyni a), kdy bude nezletilým žalobcům fakticky uděleno občanství.
23. Proti rozhodnutím žalovaného ze dne 28. 3. 2018 podali žalobci žalobu ke Krajskému soudu v Brně, který svým rozsudkem ze dne 18. 9. 2019, č. j. 41 Az 8/2018-30, obě rozhodnutí ze dne 28. 3. 2019 zrušil a vrátil žalovanému věc k dalšímu řízení. Krajský soud dospěl k závěru, že žalovaný nesprávně posoudil možnost udělení státního občanství nezl. žalobcům a zavázal žalovaného opětovně vyhodnotit, jaké možnosti mají žalobci v případě, že jejich občanství není totožné, zda mohou společně vycestovat do, či pokud by to nebylo možné, jaký dopad by tato situace mohla mít na jejich rodinný a soukromý život. Žalovaný na základě rozsudku krajského soudu opětovně posoudil žádosti žalobců o udělení mezinárodní ochrany napadenými rozhodnutími, které jsou nyní předmětem soudního přezkumu.
24. Právní úprava institutu doplňkové ochrany za účelem sloučení rodiny je obsažena v zákoně o azylu, konkrétně v ustanovení § 14b a § 53a odst. 4 zákona o azylu (prodloužení doplňkové ochrany). Podle § 14b zákona o azylu v rozhodném znění platí, že „[r]odinnému příslušníkovi osoby požívající doplňkové ochrany se v případě hodném zvláštního zřetele udělí doplňková ochrana za účelem sloučení rodiny, i když v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude v jeho případě zjištěn důvod pro její udělení.“ Odst. 2 citovaného ustanovení pak vyjmenovává osoby, které se pro účely udělení doplňkové ochrany považují za rodinné příslušníky.
25. Podle § 53a odst. 4 věta třetí zákona o azylu platí, že osoba požívající doplňkové ochrany je oprávněna požádat o prodloužení doby, na kterou je doplňková ochrana udělena. Tuto

žádost musí osoba požívající doplňkové ochrany podat nejpozději 30 dnů před uplynutím doby, na níž je jí doplňková ochrana udělena. Pokud podání žádosti o prodloužení doplňkové ochrany ve stanovené lhůtě zabrání důvody na vůli osoby požívající doplňkové ochrany nezávislé, je oprávněna tuto žádost podat do 3 pracovních dnů po odpadnutí těchto důvodů. Ministerstvo prodlouží dobu, po kterou je udělena doplňková ochrana, v případě, že osobě požívající doplňkové ochrany i nadále hrozí vážná újma (§ 14a) a nenastanou-li důvody pro její odejmutí (§ 17a). Doplňková ochrana se prodlouží nejméně o 2 roky; je-li důvodné nebezpečí, že by osoba požívající doplňkové ochrany mohla závažným způsobem narušit veřejný pořádek nebo ho již narušuje, prodlouží se doplňková ochrana o 1 rok. Při prodlužování doplňkové ochrany za účelem sloučení rodiny se postupuje obdobně.

26. K výkladu ustanovení § 53a odst. 4 zákona o azylu je třeba především poukázat na to, že jeho konstrukce je založena na klauzuli *rebus sic stantibus*, tj. zásadní či podstatné změně rozhodných okolností. Korespondující právní úpravu Společného evropského azylového systému (tzv. SEAS) představuje čl. 16 odst. 1 a 2 nové kvalifikační směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU, podle něhož platí, že „*státní příslušník třetí země nebo osoba bez státní příslušnosti přestávají být osobou, která má nárok na doplňkovou ochranu, jestliže okolnosti, které vedly k přiznání statusu doplňkové ochrany, přestanou existovat nebo se změny do té míry, že ochrany již není třeba. Při uplatňování odstavce 1 přiblíží členské státy k tomu, zda je změna okolností natolik významná a dlouhodobá, že osoba, která má nárok na doplňkovou ochranu, již není vystavena reálnému nebezpečí vážné újmy.*“ Předmětné ustanovení zákona o azylu je proto na místě eurokonformně interpretovat tak, že trvají-li důvody, pro něž byla doplňková ochrana udělena, nebo nenastanou-li důvody uvedené v ustanovení § 17a téhož zákona, ministerstvo na žádost osoby požívající doplňkové ochrany podanou nejpozději 30 dnů před uplynutím doby, na niž byla udělena, doplňkovou ochranu i opakovaně prodlouží, vždy nejméně o 1 rok, a současně prodlouží dobu platnosti průkazu oprávnění k pobytu. Závěr o tom, že důvody vedoucí k přiznání doplňkové ochrany již netrvají, musí být opřen o koherentní, přezkoumatelnou a logickou argumentaci založenou srovnáním se stavem, který byl hodnocen jako odůvodňující přiznání doplňkové ochrany. K tomu soud poukazuje i na doktrinální názor uvedený v komentářové literatuře, podle něhož „*je presumováno udělení doplňkové ochrany do doby, než je prokázán opak. Trvání důvodů pro udělení doplňkové ochrany je prokazováno v řízení o prodloužení pobytového oprávnění. Zákon vymezuje důvody, které jsou v tomto řízení přezkoumávány, jako důvody, pro které byla doplňková ochrana udělena (ex lege je zjišťováno, zda stále trvají). Ministerstvo vnitra při přezkumu přiblíží ke konkrétním důvodům, které byly zjištěny v řízení původním. Je možné uvažovat situaci, kdy by se konkrétní důvody, které vedly k udělení doplňkové ochrany, změnily. Cizinec by se ale stále pohyboval v rámci stanoveném § 14a AZ, resp. 14b AZ, a vzhledem k formulaci výroku o udělení doplňkové ochrany (doplňková ochrana podle § 14a se uděluje) lze dovozovat, že i při změnách konkrétních okolnostech by bylo možné prodloužit oprávnění pobytu v řízení o prodloužení tohoto oprávnění (toto lze dovozovat i z níže citovaného rozsudku NSS ze dne 14. 8. 2009 sp. zn. 9 Azs 36/2009)*“ (viz k tomu Honusková, V. Komentář k zákonu o azylu, In. ASPI).
27. V daném případě tak skutečně nastaly podstatné změny rozhodných okolností. Žalobcům byla doplňková ochrana udělena za účelem sloučení rodiny, neboť byla udělena otci nezletilých žalobců b) a c) a bývalému manželovi žalobkyně a) A. S.. Rozhodnutím žalovaného ze dne 26. 1. 2018, č. j. OAM-371/ZA-ZA15-ZA18-PD2-2013, mu následně

doplňková ochrana nebyla prodloužena. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce ke zdejšímu soudu žalobu, o níž bylo rozhodnuto zamítavým rozsudkem ze dne 9. 8. 2018, č. j. 41 Az 2/2018-21, který nabyl právní moci dne 6. 9. 2018. Proti rozsudku byla podána kasační stížnost, která byla rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 3. 2019, č. j. 6 Azs 315/2018-46, zamítnuta. Bývalý manžel žalobkyně a) a otec nezl. žalobců tak již není v postavení držitele doplňkové ochrany.

28. Žalobcům však mohla být prodloužena doplňková ochrana i z jiných důvodů, než pro které byla původně přiznána. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 7. 2013, č. j. 6 Azs 15/2013-35, v případě, že během posuzování žádosti o prodloužení doplňkové ochrany vyjdou najevo skutečnosti, které by mohly odůvodňovat udělení doplňkové ochrany z jiného důvodu, než pro který byla tato ochrana původně přiznána, pak správní orgán nemůže žádost o prodloužení doplňkové ochrany zamítnout bez toho, že by se argumentačně vypořádal také s možností udělení doplňkové ochrany z onoho jiného (nového) důvodu. Pokud tedy vyšly najevo nové skutečnosti, musí být posouzeno, zda nezakládají důvod pro udělení doplňkové ochrany z jiného důvodu, než pro který byla tato ochrana původně přiznána. V případě kladného posouzení se doplňková ochrana prodlouží s odvoláním na tento nový důvod.
29. Podle § 14a odst. 1 zákona o azylu doplňková ochrana se udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště.
30. Za vážnou újmu se pak podle odst. 2 považuje a) uložení nebo vykonání trestu smrti, b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, c) vážné ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.
31. V daném případě by přicházelo prodloužení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 1 ve spojení s odst. 2 písm. d) zákona o azylu, podle něhož je možné udělené doplňkové ochrany, pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.
32. Dle žalobců by pozbytím oprávnění k pobytu na území České republiky došlo k zásahu do jejich práva na respektování soukromého a rodinného života podle čl. 8 odst. 1 Evropské úmluvy o lidských právech.
33. V již zmiňovaném rozsudku č. j. 6 Azs 15/2013-35, se Nejvyšší správní soud dále vyjádřil k rozložení důkazního břemene. Pokud se jedná o otázku, zda nadále trvá původní důvod udělení doplňkové ochrany, důkazní břemeno nese žalovaný. Odlišná situace však nastává v případě, že cizinec předestírá nová tvrzení, jež by mohla odůvodnit prodloužení doplňkové ochrany, ovšem z jiného důvodu, než z toho, na jehož základě byla tato ochrana původně udělena. Z hlediska rozložení důkazního břemene se jedná o kvalitativně odlišnou situaci, než v případě „pouhého“ prodloužení doplňkové ochrany na základě trvání již dříve

zhodnoceného důvodu. Fakticky zde správní orgán bude zkoumat existenci skutečností relevantních pro zcela jiný důvod udělení doplňkové ochrany, proto lze na jeho procesní postup plně vztáhnout judikaturu pojednávající o důkazním standardu v řízení o udělení doplňkové, resp. mezinárodní, ochrany. Tyto důkazní standardy vycházejí z děleného důkazního břemene (srov. bod 22-23 citovaného rozsudku).

34. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 28. 11. 2008, č. j. 5 Azs 46/2008-71, judikoval, že je třeba rozlišovat důvody, pro něž by v rozporu s mezinárodními závazky bylo samotné vycestování cizince, od důvodů, pro něž by v rozporu s mezinárodními závazky bylo až případné vyhoštění tohoto cizince. Má-li zásah do soukromého a rodinného života výjimečně odůvodnit udělení doplňkové ochrany, musí jít o případ, kdy by si cizinec vytvořil na území České republiky takové rodinné či případně osobní vazby, že by nepřiměřeným zásahem do tohoto rodinného či soukromého života byla již nutnost pouhého vycestování z území České republiky. Nejvyšší správní soud ve své judikatuře dlouhodobě připomíná, že rodinné poměry žadatele o mezinárodní ochranu mohou být důvodem pro udělení některého z pobytových oprávnění podle zákona o pobytu cizinců, mimo zcela výjimečné případy však nepostačují pro udělení doplňkové ochrany (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 7. 2007, č. j. 2 Azs 30/2007-69).
35. O povinnosti státu respektovat volbu země společného pobytu osob lze uvažovat v naprosto výjimečných případech, například tehdy, má-li cizinec manželku, která je českou občankou, s níž se mu na území České republiky narodila dcera, přičemž zdravotní stav manželky je závažný a neumožňuje jí starat se o dítě (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2015, č. j. 3 Azs 256/2014-27).
36. V nyní posuzovaném případě se žalovaný zabýval rodinnou situací žalobců a poukázal na to, že manželství žalobkyně a) a A. S. bylo rozvedeno. Krajský soud má za prokázané z předchozího řízení vedeného u zdejšího soudu ve věci prodloužení doplňkové ochrany A. S., že se od února roku 2016 nacházel ve výkonu trestu odnětí svobody v kuřimské věznici. Při pohovoru s žalovaným uvedl, že do výkonu trestu odnětí svobody nastoupil dne 24. 2. 2016 a měl by jej ukončit dne 30. 7. 2019. Co se týče jeho vztahu s nezl. žalobci, tak většinu dosavadního života nezl. žalobců strávil ve výkonu trestu odnětí svobody. Žalobkyně a) při pohovoru dne 12. 9. 2019 uvedla, že není s bývalým manželem v kontaktu, pouze jí 1x týdně volá a od září roku 2018 není v kontaktu s nezl. žalobci, neboť si to sama nepřejí. Dle krajského soudu se tak nejedná mezi nezl. žalobci a jejich otcem o pouto natolik silné, aby odůvodňovalo prodloužení udělené doplňkové ochrany nezl. žalobců. Krajský soud dále poukazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 6 Azs 315/2018-46, který rozhodoval o kasační stížnosti proti rozsudku Krajského soudu v Brně č. j. 41 Az 2/2018-21, jenž zamítl žalobu proti rozhodnutí žalovaného o neprodloužení doplňkové ochrany otci nezl. žalobců, v němž se podává: *„Nejvyšší správní soud nezpochybňuje existenci rodinného a soukromého života stěžovatele (A. S., pozn. soudu), ani to, že stěžovatelův rodinný život je realizován prostřednictvím návštěv ve výkonu trestu. Na druhou stranu nelze odhlédnout od toho, že manželství stěžovatele bylo rozvedeno a o děti se stará jejich matka. S ohledem na okolnosti případu se nejedná o výjimečný případ ve smyslu výše citované judikatury, který by odůvodňoval prodloužení doplňkové ochrany z důvodu, že by samotné vycestování (které navíc za situace výkonu trestu odnětí svobody nebezpečí) stěžovatele bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.“*

37. Žalobci dále rozporovali závěry žalovaného ohledně zjištění žalovaného, že nezl. žalobci jsou bez státního občanství a není jisté, zda by jim bylo dovoleno vstoupit na území jiného státu.
38. Žalovaný poukázal na Federální zákon o státním občanství Ruské federace ze dne 31. 5. 2002, č. 62-FZ (součástí správního spisu), konkrétně na jeho čl. 12, který vyjmenovává možnosti nabytí ruského občanství narozením.
40. Podle odst. 1 čl. 12 dítě nabývá státní občanství narozením, pokud v den narození dítěte:
- a) jeho oba rodiče nebo jeho jediný rodič mají státní občanství (bez ohledu na místo narození dítěte);
 - b) jeden z jeho rodičů má státní občanství a druhý rodič je osoba bez státní příslušnosti nebo je prohlášen za nezvěstného nebo není známo, kde se zdržuje (bez ohledu na místo narození dítěte);
 - c) jeden z jeho rodičů má státní občanství a druhý rodič je státním občanem cizího státu, pokud se dítě narodilo na území nebo pokud by se jinak stalo osobou bez státní příslušnosti;
 - d) jeho oba rodiče nebo jeho jediný rodič, žijící na území, jsou státní občané jiných států nebo osoby bez státní příslušnosti, pokud se dítě narodilo na území a stát, jehož státními občany jsou jeho rodiče nebo jeho jediný rodič, dítěti neudělí své státní občanství.
41. Žalovaný své závěry stran státní příslušnosti nezl. žalobců opřel o písmeno c) tohoto zákona. Krajský soud s výkladem žalovaného souhlasí, nezl. žalobci nabyli státní občanství. Podle čl. 1 Úmluvy o právním postavení osob bez státní příslušnosti výraz „osoba bez státní příslušnosti“ označuje osobu, kterou žádný stát podle svých právních předpisů nepovažuje za svého občana. Federální zákon o státním občanství však se situací nezl. počítá. Matka nezl. žalobců má státní občanství a otec nezl. žalobců je státním občanem, tedy cizího státu, přičemž na jiné státní občanství nezl. žalobcové nedosáhnou a mohli by se tak stát osobami bez státní příslušnosti. Krajský soud odmítá spekulace žalobců, že by jim nemusel být povolen vstup do Žalobkyně a) sama při pohovoru dne 12. 2. 2019 uvedla, že nezl. žalobce u žádných úřadů nehlásila, či neevidovala, ani se nezajímala o to, zda její děti splňují zákonné podmínky pro získání ruského občanství. Podle předmětného zákona však podmínky pro získání ruského státního občanství nezl. žalobci splňují a je již na žalobkyni a), aby případné formality s tím spojené zajistila sama.
42. Pokud by nezl. žalobci skutečně byli osobami bez státního občanství, i přesto by to samo o sobě nebylo důvodem pro udělení mezinárodní ochrany. Otázkou postavení osob bez státní příslušnosti v řízení o mezinárodní ochraně se Nejvyšší správní soud zabýval již v rozsudku ze dne 30. 4. 2015, č. j. 2 Azs 112/2014-66, nebo v usnesení ze dne 31. 5. 2018, č. j. 1 Azs 355/2017-33. Z konstantní judikatury vyplývá, že důvodem pro udělení mezinárodní ochrany bez dalšího není absence státní příslušnosti. Nejvyšší správní soud v této souvislosti konstatoval, že „[f]ormou azylu nelze [...] poskytnout subsidiární ochranu apatridům, kteří jsou apatridy bez dalšího, tj. osobám, které nepožívají *de iure* či *de facto* ochrany „pouze“ pro skutečnost, že nejsou státními občany určitého státu [...] Důvodem poskytnutí ochrany apatridům formou azylu by například bylo jednání státu, který by své

občany zbavil státního občanství z azylově relevantního důvodu, a učinil je tak osobami bez občanství, popřípadě by osoby bez občanství vystavil takovému pronásledování z azylově relevantních důvodů (tj. odepření de facto ochrany), že by bylo nemožné nadále na území takového státu setrvat“ (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 1. 2007, č. j. 6 Azs 80/2006 - 64, publ. pod č. 1659/2008 Sb. NSS).

43. Krajský soud zdůrazňuje, že udělení mezinárodní ochrany je pouze specifickým způsobem legalizace pobytu na území České republiky, a to z přesně vymezených důvodů. V ostatních případech je však nutno vycházet z režimu zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů. Azylovým řízením za žádných okolností nelze nahradit smysl a účel úpravy obsažené v zákoně o pobytu cizinců.
- Mezinárodní ochrana
- ve smyslu zákona o azylu je právním institutem výjimečným, jehož smyslem je poskytnout žadateli ochranu, nikoli však před jakýmkoli negativními jevy v zemi jeho původu, nýbrž jen z důvodů upravených v zákoně o azylu.
44. Ze všech shora uvedených důvodů krajský soud rozhodl o žalobách tak, že je v plném rozsahu zamítl jako nedůvodné podle ust. § 78 odst. 7 s. ř. s., jak je ve výroku I uvedeno.
45. Výrok II o náhradě nákladů řízení je odůvodněn ust. § 60 odst. 1 s. ř. s., neboť žalobci nebyli v řízení úspěšní, pročez nemají právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšnému žalovanému nevznikly náklady řízení nad rámec jeho běžné úřední činnosti, a proto mu krajský soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno, ve dvojím vyhotovení. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 30. října 2019

JUDr. Jana Kubenová, v. r.
samosoudkyně

